

**ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА
АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
НА 2013-2014 РОКИ**

З М І С Т

	Стор.
Вступ	3
I. Поточний стан економіки України – вихідні положення	4
II. Пріоритетні напрямки економічної політики	7
Підвищення конкурентоспроможності економіки як запорука економічного зростання	7
Покращення інвестиційних умов – вимога часу	9
Підтримка національного товаровиробника та реалізація політики імпортозаміщення	10
Розвиток високотехнологічних перспективних секторів	15
Структурні реформи у стратегічних секторах	19
Міжнародне співробітництво та розвиток експортного потенціалу	23
III. Очікувані результати втілення урядової стратегії	28

ВСТУП

Державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки розроблена з метою запровадження нових підходів до модернізації пріоритетних галузей національної економіки на найближчі два роки для активізації її розвитку.

Програма економічних реформ на 2010-2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава", яка була запропонована Президентом України В. Януковичем, започаткувала проведення структурних змін в економічному та соціальному житті країни шляхом підвищення ефективності державного управління, модернізації базових галузей економіки, формування сприятливого економічного середовища для розвитку бізнесу та приватної ініціативи.

Виконання Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки в рамках реалізації Програми реформ повинно забезпечити прискорення розвитку пріоритетних галузей національної економіки, сприяти позитивним структурним зрушенням в економіці, диверсифікації та зниженню енергоємності виробництва з метою підвищення добробуту громадян України.

I.Поточний стан економіки України – вихідні положення

Після півторарічного періоду кризового спаду, українська економіка протягом 2010-2011 років демонструвала позитивну динаміку зростання.

Макроекономічні параметри до початку 2012 року залишалися сприятливими: за 2010 – 2011 роки реальний ВВП зріс на 9,5%, подолавши більше половини від кризового падіння; дефіцит бюджету за підсумками 2011 року становив прогностні 2,7% ВВП року (проти 4% ВВП у Євросоні, 8,9% у Японії та 10% ВВП у США); а інфляція з її 4,6% за підсумками 2011 року була нижчою тільки у дефляційному 2002 році. Проте у 2012 році темпи зростання значно уповільнилися, а за деякими прогнозами наблизяться до нуля. За таких умов в 2012 р. не буде досягнуто докризового рівня 2007 року, в той час, як світова економіка його суттєво перевищить.

Валовий внутрішній продукт по окремим країнам та регіонам світу у 2007-2012 роках

Країна	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012 Індекс ВВП (2007= 100%) 109,4
	звіт					прогноз	
	% до попереднього року						
РФ	8,5	5,2	-7,8	4,3	4,3	3,7	109,4
США	1,9	-0,3	-3,5	2,4	1,8	2,2	102,5
Світ	5,4	2,8	-0,6	5,1	3,8	3,3	115,2
Єврозона	3,0	0,4	-4,3	2,0	1,4	-0,4	99,0
ЄС	3,4	0,5	-4,2	2,1	1,6	-0,2	99,7

Країна	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012 Індекс ВВП (2007= 95,6)
	звіт					прогноз	
Україна	% до попереднього року						
	7,9	2,3	-14,8	4,1	5,2	0,2*	

За підсумками 9 місяців 2012 року економічне зростання становило 1,1%.

Посилення у другій половині 2012 року дії негативних процесів як зовнішнього, так і внутрішнього характеру, відобразилося на показниках діяльності майже всіх галузей економіки. Основними галузями, які сформували погіршення економічної динаміки стали: промислове виробництво, будівництво та транспорт, сільське господарство, а збереження низького рівня кредитування стало додатковим негативним фактором.

Промислове виробництво, як ключовий показник загальноекономічного розвитку країни, вже п'ятий місяць поспіль демонструє від'ємні результати.

За підсумком 2012 року скорочення у промисловості становило 1,8%. На низьку виробничу активність світової економіки зниженням виробництва відреагували експортоорієнтовані галузі та галузі інвестиційного спрямування, зокрема падіння у машинобудуванні становило 6,0%, у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів – 5,2%.

Металургійна галузь має можливості для нарощування виробництва, але для цього необхідно знизити внутрішні ціни на готову продукцію принаймні до рівня експортних, та підвищити попит на продукцію металургії. Розвиток машинобудування стримується недостатнім рівнем технічної конкурентоспроможності вітчизняної продукції порівняно з імпортованими аналогами, низькими обсягами кредитування та посилення конкуренції на ринку РФ – основного споживача вітчизняної продукції машинобудування.

За попередніми підсумками року скорочення обсягів виробництва у сільському господарстві становило 4,5%, що, в першу чергу, пов'язано із зниженням обсягів виробництва продукції рослинництва на 8,2% (зважаючи на зниження урожайності зернових культур та високу порівняльну базу 2011 року, коли обсяг виробництва рослинницької продукції зріс на 30,4%).

Викликає серйозне занепокоєння стан справ у будівництві. За підсумками 2012 року обсяг виконаних будівельних робіт скоротився на 13,8%. Це відбулося у зв'язку із завершенням спорудження основних об'єктів до "Євро-2012" і підтвердило висновок експертів, що основним чинником, який забезпечив зростання обсягів робіт у будівництві в 2011 році, було спорудження об'єктів та реконструкція доріг саме до цієї події.

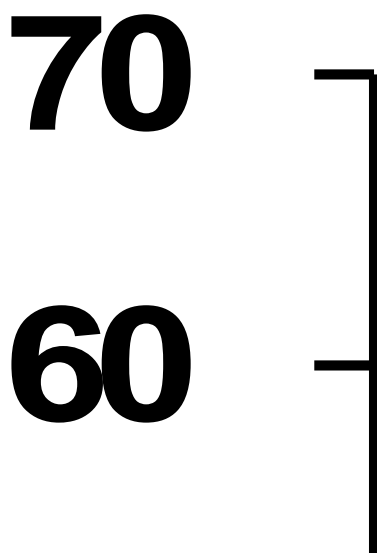
Основною проблемою розвитку будівництва залишалось збільшення собівартості робіт через подорожчання основних складових будівництва. З метою підтримки рівня рентабельності будівельні компанії підвищували вартість робіт та послуг, що негативно впливало на динаміку попиту з боку замовників.

Уповільнення зростання у промисловості, будівництві та сільському господарстві - галузях, в яких працює 50% всього зайнятого населення України, впливає на зниження рівня життя громадян.

За підсумком 2012 року (у розрахунку до грудня 2011 року) споживчі ціни знизились на 0,2%, що не спостерігалось за усі роки статистичних спостережень, крім дефляційного 2002 року. Однак, низька інфляція на сьогодні у вітчизняній економіці – не досить позитивна ознака економічної динаміки, оскільки вона не стимулює економічне зростання. З іншого боку, завдяки низькій інфляції не знецінюються депозити та не знижується купівельна спроможність населення при існуючому рівні заробітної плати.

Разом з тим, на тлі різкого уповільнення темпів зростання економіки, починаючи з II півріччя 2012 року, приріст податкових надходжень до державного бюджету у I кварталі становив 13,5%, у II кварталі – 14,0%, у III кварталі податкові надходження скоротилися на 6,7%, а у IV кварталі спостерігався приріст надходжень всього 1,8%, оскільки економіка виявилася неспроможною і надалі віддавати додаткові кошти у вигляді податкових надходжень.

Динаміка податкових надходжень до Державного бюджету та ВВП

Крім прямого фіскального тиску економіка відчуває додаткове навантаження через зростання тарифів. Намагання закласти у тарифи компенсацію усіх пільг, що надає держава, призводить до зростання витратності виробництва – а, отже, знижується конкурентоздатність вітчизняних товарів, робіт, послуг.

Так, роздрібні тарифи на електроенергію для побутових споживачів 1 та 2 класу напруги з початку 2012 року зросли на 8% та 6% відповідно, зростання цін на природний газ для промислових підприємств становило 3,8% у порівнянні з груднем 2011 року.

Найбільш об'єктивним індикатором незадовільного стану справ з вітчизняним бізнес-кліматом є обсяги прямих іноземних інвестицій. Приріст прямих іноземних інвестицій в Україну у вигляді акціонерного капіталу у січні-вересні 2012 року склав 2,6 млрд. дол. США, що майже на третину (на 29,4%) менше, ніж за аналогічний період 2011 року. У III кварталі 2012 року інвестиції збільшилися всього на 247,1 млн. дол. США - це в п'ять разів менше, ніж за той же час минулого року (1,26 млрд. дол. США).

Оскільки перелічені проблеми мають системний характер – це може привести до тривалого падіння економіки у середньостроковій перспективі з відповідними соціальними наслідками.

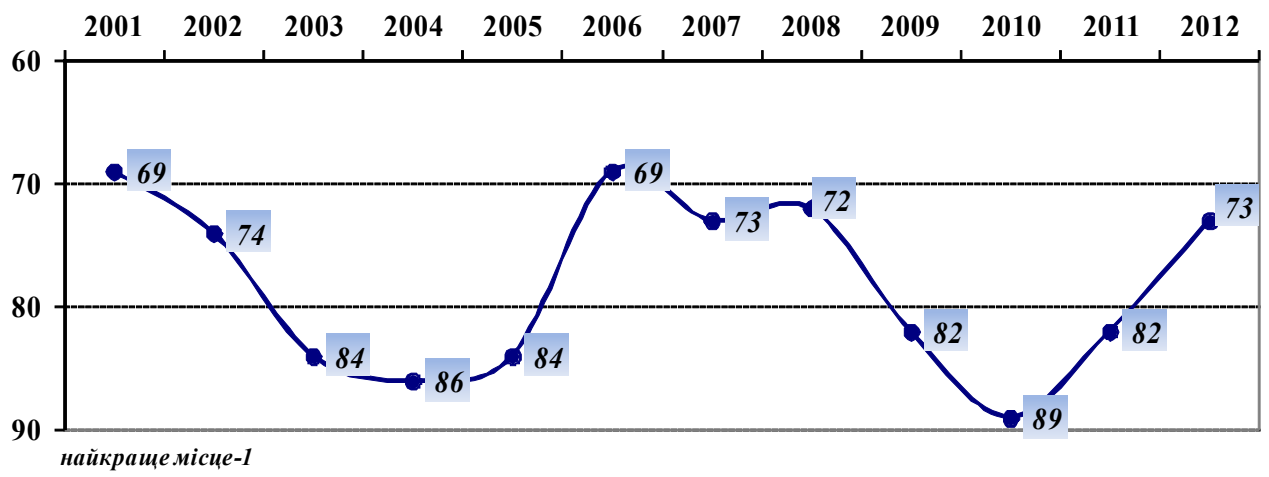
II. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Підвищення конкурентоспроможності економіки як запорука економічного зростання

Українська економіка буде неспроможна забезпечити достойний добробут громадян, якщо залишатиметься поза світовим конкурентним середовищем, вилученою із глобалізованих світогосподарських зв'язків. Уряд до ключових своїх завдань відносить якнайширше залучення інвестиційних капіталів, які стануть джерелом нових знань, технологій і принципів управління, підвищення зайнятості.

Україна у рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності 2012/2013 поліпшила свої позиції відразу на 9 пунктів і зайняла 73 місце серед 144 країн світу, які досліджувалися. Позиція України підвищується другий рік поспіль (після падіння на 17 пунктів у 2009-2010 роках) і досягла докризового рівня.

Місце України у Глобальному індексі конкурентоспроможності у 2001-2012 роках

Проте Україна все ще залишається у групі країн, які не досягли хоча б середнього показника конкурентоспроможності, і значно відстає від розвинених держав. Враховуючи, що економіка України є промислово-аграрною, і, для задоволення суспільних потреб має забезпечувати виробництво продукції з переважно високою часткою доданої вартості – такий стан є неприйнятним.

Аналіз складових рейтингу, та результати опитування керівників компаній усіх галузей економіки показали, що найбільшими проблемами, які стримують зростання конкурентоспроможності національної економіки є:

- висока вартість кредитних ресурсів;
- надмірне загальне податкове навантаження, що перевищує реальні можливості економіки, та не відповідає навіть законодавчо встановленому рівню податкових ставок, робить Україну менш привабливою для здійснення підприємницької діяльності на фоні інших країн-сусідів та високорозвинених країн світу;
- непрозора система формування тарифів на послуги природних монополій та інфраструктурні послуги, які впливають на ціноутворення в інших галузях економіки;
- незабезпечення покриття цінами і тарифами економічно обґрунтованих витрат на виробництво продукції, надання послуг та інвестиційної складової;
- висока енергоємність виробництва, та споживання енергоресурсів, значна частка яких імпортується в Україну;
- погіршення умов розвитку кластерної кооперації між виробництвами у країні, та скорочення використання конкурентних переваг, а саме – використання переважно дешевої робочої сили та сировини, як основних конкурентних переваг на зовнішніх ринках;
- низький рівень інноваційної активності суб'єктів господарювання внаслідок не сформованості економічних стимулів щодо залучення інвестиційних ресурсів в інноваційні та модернізаційні процеси;
- низька ефективність державної підтримки національної економіки;
- недостатня розвиненість малого і середнього підприємництва.

Завдання державної політики на 2013-2014 роки

Удосконалення чинних тарифних систем у сферах природних монополій.

Забезпечення підтримки оптимального рівня інфляції, який не перешкоджатиме економічному розвитку країни.

Стимулювання зниження готівки в структурі грошового обігу та дедоларизація економіки

Забезпечення збалансованості державних фінансових ресурсів із реальними можливостями національної економіки.

Забезпечення фінансової стабільності.

Детінізація економіки.

Зниження адміністративних бар'єрів для розвитку підприємництва.

Удосконалення процедур отримання документів дозвільного характеру.

Зменшення втручання контролюючих органів у господарську діяльність.

Нормативно-правове регулювання сфери ігрового бізнесу.

Підвищення рівня відповідальності роботодавців за порушення трудового законодавства та умов оплати праці.

Формування механізму та процедури проведення оцінки стану і перспектив розвитку малого та середнього підприємництва та рівня ефективності державної підтримки.

Розроблення та впровадження новітніх технологій, спрямованих на розвиток внутрішнього виробництва та інноваційної економіки.

Створення банку розвитку з метою стимулювання та підтримки розвитку пріоритетних сфер економіки, інвестиційних та інноваційних проектів, залучення для їх фінансування довгострокових зовнішніх інвестицій в економіку держави.

Покращення інвестиційних умов – вимога часу

Необхідність модернізації виробництва та структурної перебудови економіки потребує створення умов для акумулювання інвестиційних ресурсів і посилення *інвестиційного потенціалу* економіки.

На сьогодні головним джерелом фінансування капітальних інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти підприємств і організацій, за рахунок яких у січні-вересні 2012 року освоєно 61,2% інвестицій. Частка кредитів банків та інших позик у загальних обсягах капіталовкладень залишається на доволі низькому рівні – 15,7%. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно всього 5,4% та 2,5% капітальних інвестицій відповідно.

Обсяги залучення капітальних інвестицій підприємств України у січні-вересні 2012 року складають 177,5 млрд. грн., що становить 117% до відповідного періоду 2011 року, у 2011 році – 259,9 млрд. грн., що становить 118,9% до 2010 року. Провідними сферами за обсягами залучення капітальних інвестицій залишаються: промисловість – 60,5 млрд. грн., будівництво – 24,4 млрд. грн., операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям – 22,8 млрд. грн., діяльність транспорту і зв'язку – 24,6 млрд. грн., торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – 17,6 млрд. гривень.

З метою покращення інвестиційних умов в країні проведено масштабну дерегуляцію підприємницької діяльності.

Так, у загальному рейтингу Світового банку і Міжнародної фінансової корпорації "Ведення бізнесу – 2013" Україна піднялася на 15 позицій з 152 місця на 137. Найбільше просування зафіксоване у сфері започаткування бізнесу (підвищення на 66 позицій у рейтингу) за рахунок зниження мінімальних вимог до розміру капіталу для реєстрації підприємства, а також скасування вимоги щодо необхідності надання нотаріально завірених установчих документів для реєстрації.

Але одночасно показник захисту прав інвесторів погіршився на 3 позиції. Ці висновки підтверджує і Європейська Бізнес Асоціація, яка погіршила оцінку рейтингу інвестиційної привабливості України з 3,4 у I кварталі 2011 року (найвищий показник) до 2,14 за результатами III кварталу 2012 року.

Основні проблеми та питання для вирішення у 2013-2014 роках:

- недостатній рівень захисту права власності на інвестиції та об'єкти інвестування;
- концентрація інвестиційного ресурсу у галузях, що дають швидкий економічний ефект, і вже мають достатньо високий рівень розвитку, при одночасному дефіциті довгострокових фінансових інвестиційних ресурсів за прийнятною ціною, що спрямовуються на модернізаційні проекти;
- недостатньо сприятливі умови ведення бізнесу, що роблять сумнівними для інвестора прибутковість здійснення інвестиції.

Завдання державної політики на 2013-2014 роки

Стимулювання реалізації інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки.

Стимулювання інвестиційної активності суб'єктів малого підприємництва.

Підтримка національного товаровиробника та реалізація політики імпортозаміщення

Україна належить до числа країн з розвинутою індустріальною базою і достатньо високим ресурсним потенціалом. Проте, у структурі національної економіки переважають галузі, які добувають сировину або випускають продукцію з низьким ступенем обробки для експорту, завантаження потужностей яких залежить від попиту на зовнішньому ринку. Багато підприємств інших галузей не витримують конкуренції навіть на внутрішньому ринку.

За підсумками 2012 року обсяги виробництва **промислової продукції** в Україні скоротилися на 1,8%, проти зростання на 7,6% у 2011 році.

Зважаючи на значну експортоорієнтованість вітчизняного виробництва, обмеженість доступу до кредитних ресурсів та значне підвищення вартості енергоносіїв, протягом 2012 року на розвиток промисловості негативно впливала несприятлива зовнішньоекономічна кон'юнктура, яка характеризується зменшенням попиту та низхідною ціновою динамікою на українські товари на зовнішньому ринку, що спричинило погіршення фінансово-економічного становища промислових підприємств і, як наслідок, призвело до зниження темпів промислового виробництва в цілому по Україні.

Вітчизняний **ГМК** характеризується високим рівнем зносу основних фондів, який в середньому складає 70%, а також використанням застарілих ресурсо- та енерговитратних технологій. В структурі виробництва на вітчизняних металургійних підприємствах основну частину займає ординарний металопрокат рядових марок сталі. ГМК є експортоорієнтованою галуззю – близько 80% продукції спрямовується на експорт, однак негативним фактором є те, що спрямованість експорту має сировинний характер. Підприємствами гірничо-металургійного комплексу, за рахунок проведення експортних операцій, забезпечується 40% валютних надходжень в країну.

Металургійне виробництво і виробництво готових металевих виробів є однією з основних складових гірничо-металургійного комплексу країни. На підприємствах металургійної галузі зайнято 323 тис. працівників (11,7% загальної кількості працюючих у промисловості). Обсяг реалізованої продукції у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів складає близько 18,1% загального обсягу по промисловості. Галуззю споживається 32% електроенергії загальнопромислового рівня, 25% природного газу, 10% нафти і нафтопродуктів. На металургійне виробництво припадає 20% вантажних залізничних перевезень. Енергоємність галузі на 30% перевищує світові аналоги.

Недостатня розвиненість внутрішнього ринку металопрокату та висока частка експорту продукції ГМК формує серйозні ризики залежності національної металургії від зовнішньої кон'юнктури.

Хімічна та нафтохімічна промисловість охоплює близько 200 взаємопов'язаних виробництв з великою номенклатурою продукції, виробляє сировину й конструкційні матеріали.

В хімічній та нафтохімічній промисловості частина прибуткових підприємств за 2011 рік склала 64,2%, за 9 місяців 2012 року (крім малих підприємств) – 68,6%. Ступінь залежності від імпорту сировини становить 75%. Експортується 70% продукції, що вдвічі перевищує обсяги імпортних поставок. На підприємства хімічної та нафтохімічної промисловості припадає близько 6,7% загального обсягу реалізованої продукції по промисловості.

Легка промисловість – багатогалузевий комплекс народного господарства, включає 17 підгалузей, що виготовляють широкий спектр товарів. На підприємства легкої промисловості припадає 0,7% загального обсягу реалізованої продукції по промисловості.

Легка промисловість найбільше постраждала від експансії імпорту, зокрема дешевого одягу та взуття, здебільшого з азійських країн. Частка вітчизняної продукції на внутрішньому ринку складає близько 20%.

На противагу цим галузям агропромислове виробництво в цілому можна оцінити позитивно. Протягом останніх років у *агропромисловому секторі* України відбулося ряд позитивних зрушень:

за 2010-2012 роки загальний приріст виробництва валової продукції сільського господарства становив 12,8% (попередньо за трирічний період), у харчовій промисловості – 4,5%;

забезпечено суттєве зростання валового збору зерна, в першу чергу за рахунок нарощування врожайності культур. За минулі три роки (2010-2012 рр.) середньорічне виробництво зерна склало понад 47 млн. тонн, що на 4,3 млн. тонн більше порівняно з 2007-2009 роками;

подолано негативну тенденцію у галузі тваринництва: за трирічний період, що аналізується, валова продукція тваринництва зросла на 8,7%, у 2012 році забезпечено приріст виробництва молока, зупинено скорочення поголів'я великої рогатої худоби, забезпечено зростання поголів'я свиней і птиці;

розпочато активну розбудову виробничої інфраструктури в аграрному секторі, в першу чергу, тваринницьких ферм та комплексів, оптових ринків сільськогосподарської продукції;

збільшення внутрішнього виробництва є основним чинником зростання споживання основних видів продовольства населенням України: за 9 місяців 2012 року індекс продовольчого товарообороту зріс на 18%;

зберігається позитивне сальдо зовнішньої торгівлі агропродовольчого комплексу.

У 2012 році зростання реальних наявних доходів населення та відповідне розширення його платоспроможного попиту за рахунок зростання заробітної плати в умовах збереження стабільності на грошово-кредитному та валютному ринку дозволили активізувати *внутрішній споживчий ринок* і закріпити тенденцію позитивної динаміки роздрібного товарообороту.

Оборот роздрібної торгівлі, до якого включено роздрібний товарооборот підприємств (юридичних осіб), які здійснюють діяльність із роздрібної торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках і фізичними особами-підприємцями, за 2012 рік становив 804,3 млрд. грн., що у порівнянних цінах на 15,9% більше обсягу 2011 року. У структурі обороту роздрібної торгівлі на організовані та неформальні ринки припадало майже 31%.

В умовах зростання обсягів споживання та насичення ринку продукцією, проблемою залишається надходження в торговельну мережу значної кількості неякісних, фальсифікованих та небезпечних для життя і здоров'я людей товарів. У 2012 році проводиться робота щодо створення адаптованої до вимог СОТ і ЄС сучасної системи ринкового нагляду, яка є одним із пріоритетних завдань удосконалення внутрішнього ринку у сфері торгівлі.

Разом з цим необхідно відмітити, що зростаючий споживчий попит на товари нехарчової групи задовольняється переважним чином за рахунок імпорту.

Сьогодні у структурі кінцевого споживання домогосподарств частка імпоротної машинобудівної продукції складає 99,2%. У кризовий 2008 рік цей показник був удвічі менший – 48,1%. Тобто населення майже повністю перейшло на імпортні легкові автомобілі, побутові прилади та техніку.

Відповідно, підвищуючи соціальні стандарти, і стимулюючи зростання споживчого попиту, держава опосередковано підтримує не національного виробника, а імпортера.

У 2010 році валове нагромадження основного капіталу на 92,6% здійснювалося за рахунок імпортних поставок машинобудівної продукції. Це ще більше прив'язує вітчизняних споживачів до імпоротної інвестиційної продукції іноземних виробників.

Основні проблеми та питання для вирішення у 2013 – 2014 роках:

- технологічна структура промисловості України не відповідає сучасним світовим вимогам та недостатньою орієнтацією на виробництво продукції кінцевого споживання;
- дві третини загального обсягу промислової продукції припадає на галузі, що виробляють сировину, матеріали та енергетичні ресурси, тобто продукцію з високою енерго- та матеріаломісткістю та низькою ефективністю для забезпечення валової доданої вартості, що не відповідає сучасному світовому рівню галузевої структури промислового виробництва і є дуже вразливою при майже повній залежності від імпорту енергоресурсів;
- суттєве відставання від розвинених країн за темпами технічного переоснащення, модернізації та реконструкції діючих підприємств;
- недостатньо широкий номенклатурний та сортаментний склад металопродукції, що призводить до зниження рівня конкурентоспроможності, втрати переваг на світовому та внутрішньому ринках;
- втрата значної частки вітчизняного науково-технічного потенціалу;
- тінізація внутрішнього ринку та насичення його імпортними товарами, завезеними із заниженням митної вартості та контрабандно, а також дешевими товарами "секонд-хенд";
- відсутність виробництва вітчизняного технологічного устаткування, здатного забезпечити виробництво конкурентної продукції;
- техніко-технологічне відставання аграрного сектору та недотримання агроекологічних норм суб'єктами господарювання;
- нерозвиненість інфраструктури збуту аграрної продукції;

- неврегульованість єдиних правових та організаційних засад провадження господарської діяльності у сфері внутрішньої торгівлі;
- надходження в торговельну мережу значної кількості неякісних, фальсифікованих та небезпечних для життя і здоров'я людей товарів;
- відсутність довгострокових кредитів під прийнятні відсотки.

Завдання державної політики на 2013 -2014 роки

Створення умов для проведення модернізації, технічного переоснащення, перепрофілювання діючих та відкриття нових підприємств гірничо-металургійного комплексу, машинобудування та хімічної промисловості.

Створення умов для збільшення промислового виробництва підприємствами легкої промисловості.

Забезпечити узагальнення, систематизацію та спрощення нормативно-правової бази, що регулює торговельну діяльність.

Розширення мережі стаціонарних торговельних об'єктів, адаптованих до європейських та світових стандартів.

Своєчасне виявлення, уникнення та недопущення надходження на ринок України медичної продукції, що не відповідає встановленим вимогам безпечності.

Здійснення ринкового нагляду та вжиття обмежувальних коригувальних заходів з відповідним інформуванням органів ринкового нагляду та споживачів про виявлену небезпечну продукцію.

Стимулювання впровадження інноваційних технологій у рослинництві з метою імпортозаміщення.

Забезпечення державної фінансової підтримки та запровадження механізму заохочення придбання сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва для формування сучасної техніко-технологічної бази агропромислових підприємств.

Стимулювання вітчизняних товаровиробників до впровадження інноваційних технологій шляхом модернізації та будівництва об'єктів агропромислового комплексу з метою збільшення обсягів виробництва продукції, підвищення її якості та поступового імпортозаміщення.

Стимулювання розвитку виробництва продуктів дитячого харчування, в тому числі молочних, м'ясних, рибних, плодово-ягідних та інших продуктів дитячого харчування, з метою забезпечення попиту внутрішнього ринку

Формування позитивних довгострокових очікувань товаровиробників шляхом утримання цінової стабільності ключових аграрних ринків

Організація виробництва біоетанолу на потужностях спиртових та цукрових заводів

Збільшення експорту сільськогосподарської продукції та харчових продуктів

Формування нормативно-правової бази, зокрема для врегулювання питання оренди внутрішніх водойм;

відтворення водних біоресурсів; утримання селекційно-племінних стад водних біоресурсів для вдосконалення якості об'єктів аквакультури

Стимулювання розвитку обслуговуючої, виробничої сільськогосподарської кооперації та розвиток виробництва в господарствах населення. Організація замкнутого циклу виробництва, заготівлі та переробки продукції тваринництва.

Забезпечення розвитку міліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь, управління водними ресурсами, захист від шкідливої дії вод.

Розвиток високотехнологічних перспективних секторів

В Україні в основному вичерпані можливості інерційного зростання, що підтверджено зрушенням зовнішнього попиту та надмірним насиченням внутрішнього ринку імпортованими товарами. На межі виживання опинилися високотехнологічні галузі, втрачено значну частину науково-технічного потенціалу. Такий стан справ викликаний глибокими структурними диспропорціями - значна частка виробництва є технічно та технологічно відсталим, зі значним ступенем зношеності основних фондів, низьким рівнем використання виробничих потужностей, високою енерго- та ресурсоемістю, відсутністю або низьким рівнем впровадження інновацій.

Машинобудівний комплекс України є однією з найбільш важливих, потужних і перспективних галузей промисловості, яка забезпечує технічну озброєність, комплексну механізацію і автоматизацію процесів виробництва.

У машинобудуванні зосереджено майже 15% вартості основних засобів та понад 21 відсоток кількості найманих працівників промисловості (без малих підприємств) (586,7 тис. осіб за січень-листопад 2012 року).

За підсумками 2012 року у машинобудівному комплексі в порівнянні з відповідним періодом минулого року індекс промислової продукції становить 94,0%, співвідношення показників грудня 2012 року до попереднього місяця поточного року складає 99,7%, до грудня 2011 року – 81,2%. Падіння індексу промислового виробництва в цілому по машинобудуванню - (на 6,0%) відбулось в результаті зменшення виробництва електричного, електронного та оптичного устаткування - (на 11,6%) машин та устаткування - (на 9,9%). При цьому у виробництві транспортних засобів та устаткування зафіксовано зростання – на 0,1%.

Машинобудівні підприємства виготовляють нині близько 3,5 тис. найменувань машин та обладнання, в т. ч. біля 2 тис. модернізованих та понад 500 нових моделей машин і обладнання для АПК. Технічні засоби, що виготовляються, або можуть виготовлятися, дозволяють механізувати до 85% робіт у сільському господарстві.

У січні-листопаді 2012 року підприємства тракторного і сільськогосподарського машинобудування та машинобудування для переробних галузей АПК виготовили товарної продукції на загальну суму 3093,6 млн. грн., реалізували продукції – на 3186,3 млн. грн., що складає відповідно 93,8 та 91,2% від обсягів виробництва і реалізації за аналогічний період 2011 року.

У той же час, на складах підприємств залишилося нереалізованої техніки і обладнання, зокрема: 814 тракторів, 542 борін дискових, 1040 розпушувачів та культиваторів, 1206 борін зубових, 334 сівалок (станом на 1 січня 2013 року).

Експорт склав 53% від обсягів реалізації. Продукція експортувалась до 74 країн світу. Експорт до країн СНД становив 90,8% від загального обсягу поставок за кордон. Поставки до Російської Федерації склали 68,2% від загального обсягу експорту та 75,1% від експорту до країн СНД.

Так, протягом 2011 року ввезено сільськогосподарської техніки та обладнання для харчових та переробних галузей АПК на загальну суму 1 млрд. 522 млн. дол. США. Тенденція до збільшення обсягів ввезення по імпорту залишається і в поточному році. За 9 місяців 2012 року ввезено техніки на 1 млрд. 304,5 млн. дол. США, що складало 104,6% від загальних обсягів ввезення за аналогічний період 2011 року. Протягом вищезазначеного періоду ввезено 12 940 тракторів на 293,8 млн. дол. США, в тому числі 2 008 тракторів, що були у використанні, на суму 15,5 млн. дол. США, 1 522 зернозбиральних комбайнів на суму 173,8 млн. дол. США.

З огляду на вищезазначене та враховуючи обсяги експорту вітчизняної техніки, частка імпортової сільгосптехніки на внутрішньому ринку України в грошовому еквіваленті продовжує складати біля 80%.

Авіабудівна галузь є стратегічно важливою для України і являє собою одну з базових галузей економіки держави.

За результатами роботи у 2011 році підприємства на 19,91% збільшили обсяги виробництва основних видів продукції до 3,41 млрд. грн. В II кварталі 2012 року обсяги виробництва склали 1,91 млрд. грн.

Загальний обсяг реалізованої продукції з виробництва літальних апаратів в 2011 році склав 9,97 млрд. грн., що на 30,4% вище попереднього періоду. У II кварталі 2012 року обсяги реалізації дорівнюють 2,04 млрд. грн.

За роки незалежності в Україні створена і стабільно функціонує конкурентоспроможна *ракетно-космічна промисловість*.

За останні 3 роки вироблено і реалізовано продукції на суму більше 9,5 млрд. грн. Обсяги виробництва зросли вдвічі. При цьому 62,0 % в загальному обсязі виробництва складає ракетно-космічна продукція. Експортовано продукції на 4,9 млрд. грн., експорт більш ніж в два рази перевищує імпорт і складає 60,0 % від загального обсягу виробництва.

За попередніми результатами діяльності підприємств ракетно-космічної промисловості за 2012 рік темп росту обсягів товарної продукції склав 119,2 %, темп росту обсягів реалізованої продукції склав 116,0 %. Середньомісячна заробітна плата працівників підприємств галузі з початку року зросла на 21,2 % і станом на 01.01.2013 складає 3300 гривень. Рівень зносу основних фондів підприємств ракетно-космічної промисловості за підсумками 2011 року склав майже 65 %, в тому числі устаткування – 82 %.

Оборонно-промисловий комплекс - сектор економіки, призначений для розроблення і виробництва продукції оборонного призначення.

За результатами роботи у 2011 році підприємства збільшили на 4,8% обсяги виробництва основних видів продукції, у тому числі для потреб Міноборони вироблено 6% від загального обсягу. У I півріччі 2012 року обсяги виробництва оборонних підприємств для потреб Міноборони склали вже 4,3%.

Загальний обсяг реалізованої у 2011 році підприємствами галузі продукції на 1,86% вище ніж у 2010 році. Частка експорту від загального обсягу продукції, виробленої оборонними підприємствами в 2010 році склала 67%. У 2011 році обсяги постачань продукції оборонних підприємств на експорт та її відсоткова частка практично не змінилися.

Фармацевтичний сектор має потенціал стати локомотивом розвитку економіки держави в перспективі. Зростання обсягів реалізації фармацевтичної продукції на внутрішньому ринку України за 10 останніх років склало понад 360% в дол. США (з 724,8 млн. дол. США в 2002 році до 3,36 млрд. дол. США в 2011 році) із середньорічними темпами зростання близько 15% (один із найвищих показників у світі).

Частка двадцяти українських фармпідприємств складає на фармринку України 25,78% в грошовій і 53,2% в товарній формі. В Україні наявні основні складові для активізації розвитку соціально-економічного, науково-дослідного (інноваційного) та експортного потенціалу вітчизняної фармацевтичної галузі як системоутворюючої галузі національної економіки.

Основні проблеми та питання для вирішення у 2013-2014 роках:

- незахищеність внутрішнього ринку, а саме зниження мита на імпорт транспортних засобів, призвело до щорічного зростання імпорту в Україну, в т.ч. бувших у використанні транспортних засобів, регулярне проведення комунальними підприємствами тендерних закупівель б/в тролейбусів (віком понад 30 років) та трамвайних вагонів;
- відсутність державного замовлення на продукцію машинобудування;

- неконкурентоспроможність вітчизняної сільгосптехніки у порівнянні з імпортними аналогами, навіть такими, що були у використанні;
- низька ефективність роботи механізмів державної підтримки галузі машинобудування для АПК (реалізація сільгосптехніки за допомогою механізму фінансового лізингу та за рахунок часткової компенсації її вартості);
- зношеність основних фондів підприємств авіабудівної галузі та ракетно-космічної промисловості, у тому числі моральний і фізичний знос устаткування та старіння технологій;
- недостатній попит на українську авіатехніку. Відсутність системи підтримки (стимулювання) попиту на авіаційну техніку (лізинг, субсидування, підтримка експорту, офсет);
- незначний обсяг участі вітчизняних авіаційних підприємств у міжнародних авіаційних проектах, що ускладнює їх доступ до сучасних технологій та принципів організації авіаційного бізнесу;
- невідповідність досягнутого рівня космічних технологій ефективності їх використання, недостатня завантаженість наявних виробничих потужностей;
- повільне оновлення основних фондів для виробництва сучасної та якісної продукції військового призначення;
- відсутність цілісної державної фармацевтичної політики, що охоплює весь життєвий цикл лікарських засобів, починаючи від розробки препарату, його досліджень, виробництва, застосування, закінчуючи його утилізацією;
- втрата ринкових позицій власного фармацевтичного виробництва (частка споживання вітчизняної продукції зменшилася в грошовому вираженні з 50% в 2002 році до 29% у 2011 році при майже стабільному споживанні у натуральному товарному вираженні).

Завдання державної політики на 2013-2014 роки

Розвиток конкурентоспроможного автомобілебудування.

Створення умов для проведення модернізації, технічного переоснащення, перепрофілювання діючих та відкриття нових підприємств агропромислового комплексу та сільськогосподарського машинобудування і налагодження внутрішнього виробництва інноваційної сільськогосподарської техніки та обладнання для харчової і переробної промисловості та сільськогосподарських підприємств

Забезпечення сталого функціонування та розвитку авіабудівної галузі.

Забезпечення реалізації програм та проектів розвитку в сфері космічної діяльності, в тому числі – щодо створення космічного ракетного комплексу "Циклон-4" та Національної системи супутникового зв'язку.

Забезпечення комплексної державної підтримки розвитку пріоритетних високотехнологічних галузей

Забезпечення розвитку суднобудування шляхом підвищення конкурентоспроможності підприємств.

Формування раціональної структури оборонно-промислового комплексу.

Визначення стратегії розвитку фармацевтичної галузі та реалізація державної політики імпортозаміщення у галузі.

Структурні реформи у стратегічних секторах

Ефективне функціонування реального сектору економіки та вирішення питань соціального розвитку не можливе без розв'язання системних проблем, що накопичуються у стратегічно важливих секторах, які впливають на усі складові національної економіки. До таких відносяться – державний сектор економіки, інфраструктура і зв'язок, паливно-енергетичний комплекс, житлово-комунальне господарство, будівництво.

Державний сектор становить значну частку економіки України (37% від ВВП) та відіграє домінуючу роль в реальному секторі економіки. Проте, за оцінками Мінекономрозвитку, управління державним майном у 62,5% суб'єктів господарювання є неефективним, 20,7% – задовільним та лише у 6,2% – ефективним.

Головними ознаками успішних дій Уряду буде зростання обсягів реалізації продукції державними підприємствами на 10-15% та зростання обсягів їх прибутковості.

Сучасні світові тенденції розвитку економіки свідчать про постійне зростання вимог до якості *транспортних послуг та послуг зв'язку*, розширення їх асортименту, забезпечення безпеки та екологічності перевезень.

Водночас, рівень транспортного обслуговування економіки і населення України на сьогоднішній день поступається досягнутому у розвинених країнах світу. Ступінь зносу основних фондів у сфері транспорту та зв'язку досягло 94,4%. При цьому, оновлення більшої частини комунального транспорту та рухомого складу залізничного транспорту може бути забезпечено за рахунок вітчизняного виробника.

Останні два роки у рамках підготовки до Євро-2012 у ці сфери були направлені суттєві обсяги інвестиційних ресурсів, що вплинуло покращення України у рейтингу Індексу глобальної конкурентоспроможності (далі - ІГК) 2012/2013 за рівнем якості інфраструктури на 6 позицій – з 70 до 65 місця серед 144 країн світу.

Комунікаційна галузь протягом 2010 - 2012 років році демонструвала зростання в основних сегментах. Так у 2011 році доходи від реалізації послуг зв'язку становили 50,3 млрд. грн., а за 11 місяців 2012 року доходи галузі вже складають 47,6 млрд. грн.

Ринок послуг поштового зв'язку, незважаючи на швидкий розвиток новітніх електронних технологій, не втрачає своїх позицій і успішно розвивається. Доходи від надання послуг поштового зв'язку у 2011 році склали 3,1 млрд. грн., що на 3,0% більше ніж у 2010 році, а за січень-листопад 2012 року становили 3 млрд. грн., що на 5% менше за аналогічний період попереднього року.

На *паливно-енергетичний комплекс* на сьогодні покладається завдання забезпечення економіки та соціальної сфери країни основними видами енергоносіїв і сировинними ресурсами для потреб промисловості.

На сьогодні ПЕК України забезпечує її потреби у первинних паливно-енергетичних ресурсах приблизно на 47%, що на сучасному етапі зростання геополітичні складової світових цін на енергоресурси не може вважатися задовільним показником. Потреби в електроенергії задовольняються в Україні виключно за рахунок власного виробництва. Але значна залежність від імпорту нафти, газу та ядерного палива негативно впливає на стан енергетичної безпеки країни і створює напругу в економіці, соціальній та політичній сферах.

Енергетичний баланс України відзначається структурними та ціновими диспропорціями, які суттєво погіршують показники енергетичної безпеки країни. Попередні розрахунки показують, що Україна може забезпечити свої потреби власним видобутком нафти на 25-35% та газу на 50-60%. Однак реалізації цього потенціалу перешкоджають складні геологічні умови прогнозованих запасів вуглеводнів, а відтак і потреба у значних інвестиціях для їх освоєння.

На сьогоднішній час в паливно-енергетичному комплексі більша частина основних фондів зношена та неефективна, що призводить до перевитрат палива, зменшення робочої потужності та погіршення екологічних показників.

Атомні енергоблоки наближаються до закінчення терміну проектної експлуатації: у найближчі 10 років має бути вирішено питання щодо продовження терміну експлуатації 70% атомних енергоблоків.

Баланс потужності енергосистеми України характеризується дефіцитом як маневрених, так і регулюючих потужностей; частка гідроелектростанцій, які забезпечують основний обсяг маневрених потужностей, у загальному балансі потужностей не перевищує 9,1% за оптимального рівня у 15%. В результаті вугільні блоки ТЕС, спроектовані для роботи в базовому режимі, використовуються для підтримки змінної частини графіка навантаження енергосистеми.

За даними Міжнародного енергетичного агентства енергоємність ВВП України становить 0,4 кілограма нафтового еквівалента на 1 дол. США з урахуванням паритету купівельної спроможності, що у 2,1 раза перевищує середнє значення енергоємності ВВП розвинутих держав світу.

На сьогодні *житлово-комунальне господарство* залишається однією з найслабкіших ланок в економіці держави.

Так, 2/3 основних фондів вичерпали термін експлуатації, втрати теплової енергії та питної води у зовнішніх мережах досягають 60%, а втрати теплової енергії в житловому фонді перевищують 30%. Питомі витрати енергоресурсів більш ніж у 2,5 раза вище, ніж у країнах Європи, кількість аварій за останні 10 років збільшилась майже у 5 разів.

У цілому ЖКГ, як системний об'єкт економіки держави працює збитково. Обсяги заборгованості роблять фінансовий стан стабільно незадовільним. Головна причина – відставання у впровадженні ринкових відносин та оновленні основних фондів і технологій, монополізація послуг державними і комунальними підприємствами.

Будівельна галузь та житлове будівництво. Існуючі темпи житлового будівництва недостатні для вирішення проблеми забезпечення населення житлом, і в першу чергу громадян, які потребують поліпшення житлових умов відповідно до законодавства. Середня забезпеченість житлом населення України у 2011 році становила 23,5 м² загальної площі на одну особу.

На кінець 2011 року в Україні на квартирному обліку перебувало 1 млн. 84 тис. сімей та однаків. Отримали житло протягом 2011 року понад 7 тисяч сімей та однаків, що становить лише 0,7% тих, які перебували у черзі на житло на кінець 2010 року.

За підсумками 2011 року в Україні було прийнято в експлуатацію – 9410,4 тис.м² житла, що на 0,8% більше, ніж у 2010 році. За 9 місяців 2012 року в Україні прийнято (введено) в експлуатацію 6765,4 тис.м² загальної площі житла, що на 37,9% більше порівняно з відповідним періодом минулого року.

В Україні станом на 1 січня 2012 року будівельну діяльність здійснювало 35,4 тис. підприємств. У 2012 році в будівельному комплексі країни спостерігалось зниження темпів будівельної діяльності на 13,8% до обсягів будівництва у відповідному періоді попереднього року.

Основні проблеми та питання для вирішення у 2013 – 2014 роках:

- повільні темпи реформування державного сектору, корпоратизації державних підприємств та інтеграції за галузевими ознаками;
- неефективність існуючої системи управління та менеджменту суб'єктів господарювання державного сектору економіки, відсутність належної прозорості при прийнятті стратегічних рішень;
- високий ступінь фізичного і морального зносу основних фондів у галузі транспорту і зв'язку;

- нерівномірність забезпечення телекомунікаційними послугами та обмеженість доступу користувачів до загальнодоступних телекомунікаційних послуг (особливо у сільській та гірській місцевостях);
- значний рівень енергозалежності України від імпорту вуглеводнів при недостатньому обсязі залучення інвестицій в розвідку й видобуток вуглеводнів та модернізацію нафто - і газотранспортних мереж;
- низька частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел (складає лише близько 1 %, в розвинених країнах Європи цей показник становить 10-15 %);
- значна різниця між тарифами та фактичними витратами підприємств ЖКГ, зростання собівартості послуг внаслідок старіння основних фондів, збільшення технологічних втрат у мережах;
- збереження монополії комунальних житлово-експлуатаційних контор;
- відсутні повноцінні договірні відносини між підприємствами ЖКГ та населенням, а також між замовниками послуг і підрядними організаціями;
- недостатній рівень добросовісної конкуренції на будівельному ринку;
- обмеженість іпотечного кредитування.

Завдання державної політики на 2013 -2014 роки

Проведення приватизації державного майна на принципах відкритості і прозорості відповідно до процедури, визначеної законодавством, створення умов для ефективного розвитку підприємств після приватизації.

Удосконалення стратегічного планування розвитку суб'єктів господарювання державного сектору економіки.

Забезпечення розвитку залізничного транспорту.

Залучення державних та інвестиційних коштів для реалізації інфраструктурних проектів.

Оновлення рухомого складу транспорту (міського електричного, парку пасажирських автобусів, морського та річкового).

Дорожнє господарство: будівництво та реконструкція автомобільних доріг, капітальний ремонт автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення, поточний середній ремонт автомобільних доріг загального користування, експлуатаційне утримання та поточний дрібний ремонт автомобільних доріг загального користування, інноваційний розвиток дорожньої галузі, будівництво, реконструкція, поточний ремонт автомобільних доріг комунальної власності.

Забезпечення розвитку зв'язку.

Модернізація та будівництво об'єктів електроенергетики та збереження державної частки в підприємствах, що мають стратегічне значення для держави та зміцнення вертикалі управління такими підприємствами.

Забезпечення сталого розвитку електроенергетики

Реформування нафтогазової галузі; формування ефективної нормативно-правової бази щодо розвідки і видобутку вуглеводнів, в т.ч. на умовах розподілу продукції.

Оптимізація структури шахтного фонду, перегляд принципів субсидіювання вугільної галузі та підвищення ефективності діяльності підприємств.

Зниження енергоємності валового внутрішнього продукту та оптимізація структури енергетичного балансу держави, зокрема заміщення традиційних видів палива енергоресурсами виробленими з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Реалізація пріоритетних програм будівництва.

Визначення засад реалізації державної політики реформування житлово-комунального господарства, здійснення заходів щодо підвищення ефективності та надійності його функціонування, забезпечення сталого розвитку для задоволення потреб населення і господарського комплексу в житлово-комунальних послугах відповідно до встановлених нормативів і національних стандартів.

Міжнародне співробітництво та розвиток експортного потенціалу

У післякризовий період (2010-2011 роки) внаслідок активізації зовнішнього попиту на товари українського походження та поступового виходу з кризи вітчизняної економіки, зростання показників експорту та імпорту товарів та послуг спостерігалось за усіма географічними напрямками.

Проте, продовжила спостерігатися тенденція попередніх років до погіршення сальдо торгівлі товарами та послугами. Так, у 2010 році сальдо торгівлі товарами та послугами склалося негативним в сумі 3,0 млрд. дол. США, у 2011 цей показник склався негативним в сумі 6,6 млрд. дол. США., а у січні-листопаді 2012 року – 7,7 млрд. дол. США, що гірше аналогічного періоду минулого року в 1,3 раза.

Головна причина – значні диспропорції у структурі експорту та імпорту товарів. Так, у експорті залишилося домінування товарів сировинної спрямованості, зокрема за підсумками січня-листопаді 2012 року майже третину (27,8%) становить продукція металургійного комплексу, 25,5% - продукція сільського господарства та харчової промисловості, мінеральні продукти – 11,1%) та невелика питома вага товарів з високою доданою вартістю (продукція машинобудування –19,3%), в той час, як в імпорті товарів значна питома вага належала енергоносіям – 33% та товарам з високою доданою вартістю (частка продукції машинобудування складає 26,1%).

Хоча у 2012 році і зберігалася тенденція до нарощування показників зовнішньої торгівлі товарами та послугами, однак їх темпи значно нижчі, що стало наслідком зменшення світового попиту на традиційні товари українського експорту (перш за все на продукцію металургійного комплексу) та розгортання в економіках провідних торговельних партнерів України (перш за все в країнах Європи та США) рецесійних процесів.

Так, у січні-листопаді 2012 року зовнішньоторговельний оборот товарами та послугами збільшився в порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 2,2% і склав 158,3 млрд. дол. США, у тому числі експорт товарів та послуг збільшився лише 1,1% і склав 75,3 млн. дол. США, а імпорт товарів і послуг – відповідно збільшився на 3,2% і склав 83,0 млрд. дол. США.

Розвиток торговельно-економічних відносин України з країнами СНД є одним з пріоритетів зовнішньоекономічної політики, ринок яких є основним ринком збуту української продукції. Частка країн СНД у зовнішньоторговельному обороті України стабільно висока і становить майже 40 %. Головними торговими партнерами серед країн СНД як в експорті, так і в імпорті товарів є країни Митного союзу (Російська Федерація, Білорусь і Казахстан).

З метою розвитку торговельно-економічних відносин з країнами СНД 18 жовтня 2011 року підписано Договір про зону вільної торгівлі СНД, який ратифіковано Верховною Радою України. Імплементация Договору про зону вільної торгівлі СНД надасть можливість незастосування нових обмежень у взаємній торгівлі, тобто – не погіршення режиму торгівлі, що існує на сьогодні, а також вирішення торгових спорів в площині механізмів і процедур, прийнятих в СОТ.

Ураховуючи, що Російська Федерація сьогодні є одним з головних торговельних партнерів України, очікується, що практичне застосування положень Договору у взаємовідносинах з Росією вплине на подальше зростання взаємного товарообороту та скасування існуючих обмежень у торгівлі.

Інший стратегічний напрямок – розвиток торговельно-економічних відносин з Європейським Союзом, який є одним із основних торговельних партнерів України. Доля ЄС у загальному обсязі торгівлі товарами та послугами України складає близько 30%. Ринок ЄС є одним з найбільш цікавих і великих світових ринків з рівнем середнього доходу у 39 тис. дол. США на душу населення, який має достатньо високий тарифний захист.

З метою отримання доступу до ринків держав-членів ЄС у 2008 році було ініційовано переговори щодо створення зони вільної торгівлі, які тривали близько 5 років. 19 липня 2012 р. у Брюсселі відбулось парафування Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині положень щодо створення зони вільної торгівлі.

Імплементация положень договору надасть можливість лібералізувати не тільки двосторонню торгівлю товарами, але додатково і такі сфери як торгівлю послугами, режими прямих іноземних інвестицій, державні закупівлі тощо.

Ураховуючи те, що на сьогодні Європейський Союз є одним із основних торговельних партнерів України, його ринок характеризується високим рівнем захисту та водночас є одним з найбільших ринків, очікується, що результатом реалізації положень щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом стане поживлення торговельних відносин між сторонами в першу чергу за рахунок зростання експорту товарів та послуг до ЄС.

Міжнародне фінансове та технічне співробітництво з країнами та міжнародними організаціями є вагомим джерелом фінансових ресурсів та ефективним інструментом у сприянні економічному розвитку.

На сьогодні портфель проектів МФО в державному секторі економіки (МБРР, ЄБРР, ЄІБ) та KfW в Україні на всіх стадіях проектного циклу складається з 38 проектів на загальну суму 9,26 млрд. дол. США., 88% з яких спрямовано на підтримку реального сектору економіки.

Ресурси МФО, які було залучено в 2010-2012 роках, спрямовано для: реконструкції 6 автомобільних доріг; покращання транспортно-експлуатаційного стану міжнародної автомобільної дороги М-03; підвищення енергоефективності; підтримки підприємств-експортерів; будівництва повітряної лінії 750 кВ Запорізька АЕС – Каховська; модернізації 6 гідроелектростанцій ВАТ "Укргідроенерго" та 5 підстанцій НЕК Укренерго; розвитку системи водопостачання та водовідведення у м. Миколаїв; завершення будівництва метро в м. Дніпропетровську.

Також у 2010-2012 роках розпочато 296 нових проектів міжнародної технічної допомоги у напрямках: покращання безпеки кордонів, запобігання розповсюдженню зброї масового знищення, підвищення рівня ядерної та радіаційної безпеки, охорони здоров'я та соціального захисту населення, підтримки освіти, науки, культури та туризму, розвитку громадянського суспільства та забезпечення верховенства права, охорони навколишнього середовища.

Основні проблеми та питання для вирішення у 2013-2014 роках:

- наявність диспропорцій у структурі експорту та імпорту, а саме домінування в експорті сировинних товарів, що робить економіку України значно залежною від коливання попиту на зовнішніх товарних ринках та стає визначальним для розвитку відповідних галузей, а в імпорті – відповідно товарів з високою доданою вартістю;
- посилення конкурентного тиску на внутрішньому ринку України та нерівні умови конкурентоспроможності українських товарів у порівнянні з іншими країнами у зв'язку з більшою, ніж для інших країн, ціною російського природного газу;
- відсутність дієвих механізмів фінансової підтримки експортної діяльності;

- застосування до українських товаровиробників технічних бар'єрів, різних вимог та стандартів виробництва при експорті продукції, зокрема на ринки країн ЄС;
- відсутність єдиної державної стратегії співробітництва з МФО і міжнародної технічної допомоги та розпорошування коштів за великою кількістю не пов'язаних між собою проектів, які підтримуються МФО;
- призупинення співробітництва з МВФ, що стало причиною зниження кредитних рейтингів України, зменшення обсягу міжнародних резервів та суттєво ускладнило залучення зовнішніх позик від офіційних та комерційних кредиторів.

Завдання державної політики на 2013-2014 роки

Приведення українського законодавства та практики у відповідність до норм стандартів ЄС.

Укладання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, включаючи тимчасове набуття чинності положеннями щодо створення зони вільної торгівлі.

Виконання Порядку денного асоціації Україна – ЄС.

Забезпечення функціонування повномасштабної зони вільної торгівлі СНД та покращення доступу українських товарів та послуг на ринки СНД.

Створення комплексної системи просування вітчизняних товарів на зовнішні ринки, що включатиме, зокрема, торговельно-економічні представництва і механізми державної фінансової підтримки експорту.

Активізація роботи на нових перспективних ринках Азії, Латинської Америки, Тихоокеанського регіону. Диверсифікація українського експорту на цих ринках.

Подальше підвищення ефективності роботи Спільних міждержавних комісій (СМК) з економічного співробітництва.

Створення додаткових інструментів, що сприятимуть розвитку торговельного співробітництва та просуванню українського експорту.

Мобілізація зовнішніх ресурсів міжнародних фінансових організацій та донорів міжнародної технічної допомоги для сприяння економічному розвитку України, їх концентрація на пріоритетних напрямках соціального та економічного розвитку України.

Удосконалення інструментів, видів та форм зовнішніх ресурсів, у тому числі впровадження нових механізмів поєднання кредитних ресурсів МФО і грантових ресурсів донорів.

Розширення участі вітчизняних виробників і постачальників у проведенні торгів у рамках спільних з МФО проектів.

Підвищення ефективності використання кредитних ресурсів МФО, забезпечення своєчасного виконання заходів за проектами та використання залучених ресурсів.

Відновлення політичного діалогу зі Світовим банком для отримання системних позик для фінансування бюджету та проведення структурних реформ.

Залучення та використання світового досвіду для підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Удосконалення принципів та підходів у співробітництві з донорами, виходячи з принципів рівноправного партнерства та спільної відповідальності за досягнення цілей зовнішньої допомоги, підвищення якості планування проектів вітчизняними бенефіціарами та реципієнтами.

III. Очікувані результати втілення урядової стратегії

Реалізація визначних Програмою завдань надасть можливість у 2013 – 2014 роках досягти:

зростання реального ВВП на 2,5 – 3,4% у 2013 році та на 3,0-4,0% у 2014 році;

забезпечення підтримки оптимального рівня інфляції у межах 5-8% у 2013-2014 роках;

утримання дефіциту державного бюджету у 2013 році в межах 3,2% ВВП;

забезпечення перерозподілу ВВП через зведений бюджет у 2013 році на рівні 29,5% ВВП;

забезпечення граничного обсягу державного боргу на рівні 30,6% ВВП у 2013 році;

залучення не менше 2 млрд. грн. кредитних ресурсів у 2013 році для фінансування інвестиційних проєктів, яким може надаватися державна підтримка шляхом компенсації відсотків за фактично сплачену суму відсоткових ставок за користування кредитами;

зменшення кількості документів дозвільного характеру на 87 одиниць протягом року;

збільшення кількості суб'єктів МСП на 1,5% протягом року;

зростання обсягів виробництва сталі на 4% у 2013 році;

зниження споживання енергоресурсів у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів на 3% у 2013 році;

збільшення обсягів добування металевих руд на 1,7% у 2013 році;

збільшення обсягів виробництва чавуну на 3,5% у 2013 році;

збільшення обсягів виробництва прокату чорних металів на 2,7% у 2013 році;

виготовлення та запуск телекомунікаційного супутника “Либідь” у 2013 році;

виготовлення дослідного зразка ракети-носія "Циклон-4" у 2013 році та випробування та введення в експлуатацію наземного космічного ракетного комплексу "Циклон-4» в 2014 році;

завершення розроблення військово-транспортного літака АН-70 у 2013 році;

модернізація 3 бойових літаків у 2013 році;

прийняття на озброєння 6 нових зразків озброєння та військової техніки у 2013 році;

зростання індексу машинобудівної продукції на 9% у 2014 році;

збільшення обсягів виробництва вітчизняних легкових автомобілів до 121 тис. шт. у 2014 році;

збільшення обсягів експортованої продукції сільгоспмашинобудування на 20% у 2014 році;

збільшення обсягів реалізації сільгосптоваровиробникам технічних засобів на 30% у 2014 році;

зростання частки вітчизняної фармацевтичної продукції на внутрішньому ринку України у середньостроковій перспективі до 5-10 відсотків;

зменшення частки державного сектора до 25-30% ВВП у 2014 році;

забезпечення надходження до державного бюджету коштів від приватизації у межах 27,9 млрд. грн. протягом 2013-2014 років;

оновлення рухомого складу залізничного транспорту (придбання 12 800 одиниць вантажних вагонів протягом 2013-2014 років та 500 одиниць пасажирських вагонів у 2014 році);

оновлення рухомого складу пасажирських автобусів (придбання 7 000 одиниць автобусів середньої, великої та особливо великої пасажиромісткості протягом 2013 - 2014 років);

зростання загального виробництва електричної енергії електростанціями на 0,8 % у 2013 році;

зростання експорту електричної енергії на 8,0 % у 2013 році;

збільшення використання вугілля на потреби електроенергетики на 8,7 %;

зростання виробництва концентрату природного урану на 11,5% у 2013 році;

зниження обсягу споживання енергоресурсів на 1,1 млн. тонн умовного палива у 2014 році;

зростання виробництва електричної енергії тепловими електростанціями на 6,8% у 2013 році;

збільшення у структурі енергетичного балансу держави до 1% частки енергоносіїв, отриманих з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива у 2014 році;

надання державної підтримки для будівництва (придбання) доступного житла у межах 27696 осіб у 2013 році;

надання близько 2533 кредитів молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла у 2013 році;

забезпечення близько 500 молодих сімей та самотніх молодих громадян, які отримали компенсації відсоткових ставок кредитів у 2013 році;

збільшення зовнішньоторговельного обороту товарів та послуг із країнами СНД на 15% у 2013 році;

збільшення обсягу експорту товарів та послуг до Російської Федерації на 15% у 2013 році;

залучення обсягу ресурсів МФО у межах 1,5-2 млрд. дол. США як у 2013, так і в 2014 році;

залучення обсягу виділеної донорами міжнародної технічної допомоги у межах 0,4-0,5 млрд. дол. США як у 2013, так і в 2014 році.